

תקציר פעילות האגודה לזכויות האזרח בישראל

יולי – דצמבר 2019

האגודה לזכויות האזרח בישראל, שנוסדה בשנת 1972, היא ארגון זכויות האדם הוותיק והגדול בישראל, והיחיד שעוסק בכל קשת הזכויות והחירויות בישראל ובשטחים הכבושים שתחת שליטתה. האגודה היא גוף עצמאי ובלתי-מפלגתי. היא פועלת להגנה על זכויות האדם ולקידומן באמצעות פעילות משפטית, חינוכית וציבורית ענפה. בדמוקרטיה נטולת חוקה ובתוך חברה מגוונת ומקוטבת, האגודה מבצעת תפקיד חיוני של קידום זכויות אדם אוניברסליות והגנה על זכויותיהם של כל איש ואישה ללא הבדל גזע, מגדר, מוצא, לאום, דת, השתייכות פוליטית, נטייה מינית או רקע חברתי-כלכלי.

פעילות משפטית

המחלקה המשפטית באגודה לזכויות האזרח כוללת 6 יחידות, ועוסקת בכל קשת נושאי זכויות האדם והאזרח בישראל. **היחידה לזכויות אזרחיות ופוליטיות** עוסקת במכלול רחב של זכויות וחירויות אזרחיות, ובהן חופש הביטוי, חופש המחאה וההתארגנות, הזכות לפרטיות, זכויות בהליך הפלילי, חופש המידע ועוד. **היחידה לזכויות המיעוט הערבי** נאבקת בחוקים, במדיניות ובנהלים שמפלים את אזרחי ישראל הערבים, ומקדמת שוויון זכויות לאוכלוסייה הערבית, לרבות שוויון בהקצאת משאבים ציבוריים, בנגישות לשירותים ציבוריים ובייצוג ברמה הארצית והעירונית. **היחידה להגירה ומעמד** עוסקת בזכויות פליטים, מבקשי מקלט ומהגרי עבודה, ובמגוון רחב של נושאים אחרים הנוגעים למדיניות ההגירה ולרשות האוכלוסין. **היחידה לזכויות חברתיות** פועלת לקידום ולשמירה על הזכויות לקיום בכבוד, לדיור, למים ולחשמל, לבריאות, לחינוך ולשירותי רווחה. **היחידה לזכויות האדם בשטחים הכבושים** מטפלת במגוון רחב של הפרות זכויות בידי הרשויות הישראליות בשטחי הגדה המערבית ובירושלים המזרחית. **הקו החם לפניות הציבור** מספק מענה ישיר לאזרחים/ות ולתושבים/ות שפונים אלינו כשנפגעו מהפרה של זכויותיהם. נוסף על הפעילות המשפטית, עורכות ועורכי הדין מופיעים באופן שוטף בהרצאות, בכנסים ובימי עיון בפני קהלים מגוונים.

זכויות המיעוט הערבי בישראל

הזכות לשוויון

עתרנו לבג"ץ יחד עם מורה ותלמידה לגאוגרפיה בחינוך הערבי ועם ועדת המעקב לענייני החינוך הערבי, בדרישה שבית המשפט יורה למשרד החינוך **לתרגם לערבית את כל בחינת הבגרות המתוקשבת בגאוגרפיה**, כולל המפות, המקראים והמלל הרב שנלווה להם. בעקבות הגשת העתירה מצא משרד החינוך פתרונות לתלמידים הערבים שנבחנו השנה, והתחייב שבעתיד תכלול הבחינה המתוקשבת בערבית תרגום מלא של כל מסמכי הבחינה, כולל מקראי המפות והנספחים. פסק הדין עיגן את התחייבותו של משרד החינוך, ובית המשפט הדגיש את החובה **להבטיח שכל בחינות הבגרות תהיינה גם בערבית**.

עוד פנינו בתקופת הדיווח למספר גופים ורשויות בדרישה להנגיש שירותים ומידע על זכויות לדוברי ערבית. בין היתר פנינו לשירות בתי הסוהר, למשטרה, לרשם לענייני ירושה, למשרד השיכון ולשירות התעסוקה.

- ביולי נדחתה [עתירתנו](#) בדרישה להקים בית ספר ערבי ראשון בנצרת עילית. באוקטובר הגשנו ערעור לבית המשפט העליון.
- פנינו למשרד החינוך, לספריה הלאומית ולמרכז לטכנולוגיה חינוכית בדרישה שהתוכניות לעידוד קריאה שהם מפעילים יוצעו גם בערבית ובהתאמה לתלמידים הערבים.
- פנינו למשרד הרווחה בדרישה להקים מעונות יום מסובסדים בפיקוח ממשלתי ביישובים ובשכונות הערביים. כיום רק אחד מכל תשעה ילדים הזוכה למעון יום מסובסד ומפוקח הוא ערבי.
- פנינו למועצה האזורית גלבע בדרישה להקצות משאבים לסלילת כבישים ומדרכות ביישוב טמרה, המצוי בתחום שיפוטה.

תכנון ובנייה

- אנו מלווים את תושבי הכפרים הסורים בגולן – מגדל שמש, מסעדה, בוקעאת'א ועין קיניה – במאבקם נגד אישור תוכנית להקמת עשרות טורבינות רוח על אדמותיהם החקלאיות. לתוכנית השלכות הרסניות מבחינה תכנונית, בריאותית, סביבתית, חברתית וכלכלית. יחד עם אלמרסד, ארגון זכויות האדם בגולן, ועמותת במקום, הגשנו בשם חלק מהתושבים השגה לוועדה לתשתיות לאומיות, והופענו בפני חוקר מטעם הוועדה. הוועדה החליטה להמליץ לממשלה לאשר את התוכנית, ואנו בוחנים את האפשרויות המשפטיות.
- אנו ממשיכים במאבק בהשלכותיו של "חוק קמיניץ", שהחמיר את האכיפה על עבירות תכנון ובנייה באופן שפוגע בעיקר בציבור הערבי בישראל, ובוחנים את יישומו. פרסמנו [זכותנו](#) בערבית ובעברית, שנועד לסייע לאזרחים להתמודד עם הליכי האכיפה המנהליים שהוחמרו (צווים וקנסות).

הזכות לביטחון אישי

- פנינו למשטרה בדרישה לקבל מידע על הפעלת התוכנית "עיר ללא אלימות" ועל הפעלת תחנות שיטור קהילתי ביישובים הערביים.
- פנינו למשטרה נגד הצבת מחסומים בשכונת ג'ואריש בעיר רמלה, בעקבות עלייה בכמות מקרי האלימות באזור. הבהרנו ששיבוש שגרת החיים והטלת סגר על השכונה אינו מסייע בפתרון הבעיה, אלא פוגע בזכויות התושבים ומחמיר את המצב.

עורכי הדין סנא אבן ברי ועודד פלר מהאגודה עם הורים מהמועצה האזורית אלקסום בבית המשפט

זכויות האוכלוסייה הערבית הבודוית בנגב

- בשל מחלוקת תקציבית בין משרד האוצר לבין המועצה האזורית אלקסום, חלו שיבושים ואי סדרים בשירותי החינוך הניתנים לילדי הכפרים הבלתי מוכרים. במהלך תקופת הדיווח [עתרנו פעמיים](#) לבית המשפט המחוזי בבאר שבע, יחד עם ועדת המעקב לענייני החינוך הערבי והמועצה לכפרים הבלתי מוכרים בנגב. בתחילת ינואר 2020 הגיעו הצדדים לפשרה, ההסכם בין

משרד החינוך לבין מועצת אלקסום לאספקת שירותי חינוך חודש לשנתיים, והלימודים חזרו לסדרם.

- בעקבות פנייתנו למועצה האזורית אלקסום ולמשרד החינוך תוקנו **ליקויי בטיחות בגני ילדים**, והגנים, שנסגרו בשל הליקויים, שבו ונפתחו.
- בעקבות **עתירה** שהגשנו חודשה **אספקת המים** לכ-40 תושבים בכפר המוכר כוחלה. זאת לאחר שנותקה בניגוד לחוק למשך כמעט שבועיים בשל חוב של התושבים.
- בעקבות פנייתנו לחברת החשמל ולעיריית רהט הותקנו 25 שנאים חדשים בשכונת שסבלו מ**ניתוקי חשמל**, והניתוקים פסקו.
- אנו ממשיכים ללוות את תושבי הכפרים הלא מוכרים, ובמיוחד את תושבי ואדי אלנעם ואום מתנאן, **במאבקם להכרה ובהליכי תכנון**.

זכויות חברתיות

הזכות לקיום בכבוד

ביולי **עתרנו** לבג"ץ יחד עם ארבעה אנשים שהחשמל בבתיהם נותק, איגוד העובדים הסוציאליים ורופאים לזכויות אדם. דרשנו שהחלטה **לנתק או להגביל את אספקת החשמל** לצרכן שצבר חוב תתקבל רק לאחר בחינה פרטנית של מצבו הכלכלי והבריאותי ושל נסיבות החיים שלו ושל המתגוררים עמו במשק הבית. עוד דרשנו להותיר תמיד לאנשים החיים בעוני מספיק חשמל לשם קיום בכבוד, ולהרחיב את רשימת הצרכנים המוגנים מניתוק בשל מצב בריאותי. הגשת העתירה לוותה גם בקמפיין אינטרנטי (ראו להלן תחת "פעילות ציבורית").

- פנינו לרשות המים ולחברת מקורות בעניין היעדרם של כללים המסדירים ומגבילים **ניתוקי מים** ליישובים שצברו חובות, רבים מהם ישובים ערביים המצויים בגירעונות עתק.
- טענו בדיון בעל פה בבית המשפט העליון בעניין הרשעה של אדם שקיבץ נדבות בכותל. לעמדתנו, כשמדובר ב**עבירות עוני והישרדות** אין עניין לציבור בהעמדה לדין, והטיפול צריך להיעשות באמצעים חלופיים, בראש ובראשונה – באמצעות מערכות הרווחה.

זכויות במערכת הרווחה

- הגשנו הערות לטייטה של תקנות העבודה הסוציאלית (תע"ס) בנושא **מתן שירותים בלשכות הרווחה לאנשים עם מוגבלות נפשית**.
- בעקבות עתירת חופש מידע שהגשנו, משרד הרווחה העביר לידינו סקר עמדות עובדים סוציאליים שממצאיו נגנזו, בשאלת **הייצוג משפטי להורים בפני הוועדות הדנות בטיפול בילדים בסיכון**.

הזכות לדיור

באוגוסט **2010** בית המשפט העליון כי במקרה שחברת נדל"ן זכתה במקרקעין במכרז בנייה של רשות מקרקעי ישראל, והיא **משווקת את הדירות באופן מפלה**, אפשר לתבוע אותה תביעה נזיקית. בכך קיבל בית המשפט העליון טענה שאנו באגודה לזכויות האזרח טוענים כבר משנת 2010. עם זאת, העליון סירב להכריע בשאלה אם חוק איסור הפליה במוצרים ושירותים חל על מכירת דירות. בנובמבר הסתיים הליך שבו ייצגנו **בני זוג ערבים שהופלו** בשני פרויקטי דיור של חברה במעלות-תרשיחא, ובני הזוג קיבלו פיצוי של עשרות אלפי שקלים.

- בספטמבר התקיים דיון בעתירתנו בדרישה לעדכן את קצבאות הסיוע בשכר דירה בהתאם לשינויים במחירי השכירות במשק. בעקבות ביקורת של בית המשפט התחייבו משרד השיכון ומשרד האוצר לבחון את עדכון הסיוע בתקציב הקרוב.
- בעקבות עתירתנו לפינוי התחנה המרכזית בתל אביב קוצר משמעותית משך ההסכם להפעלת התחנה – מ-24 שנים לחמש וחצי שנים עם אפשרות הארכה עד 12.5 שנים.
- בעקבות פנייתנו לוועדת החריגים של משרד השיכון, הוכרה זכותה של משפחה שבה האב פלסטיני חסר מעמד, לדיור ציבורי, אף על פי שהאב אינו מבוטח בביטוח הלאומי.

הזכות לחינוך

- הגשנו, יחד עם הקליניקה למשפט ומדיניות חינוך באוניברסיטת חיפה, עתירה לקיים דיון נוסף בפסק דין שדחה את עתירתנו נגד התשלומים המופקעים הנגבים מהורים בבי הספר.

הזכות לשוויון

ביולי התקבל פסק דין תקדימי בעתירה נגד עיריית באר שבע, שאליה צורפנו כידיד בית המשפט, ושעסקה בהפליה תקציבית של קבוצת הפועל באר שבע בכדורגל נשים לעומת קבוצת הגברים. בית המשפט קבל חלק ניכר מהטענות העקרוניות של האגודה בעניין האופן שבו תבחינים מסוימים מנציחים הפליה. באוגוסט הגשנו בקשה להצטרף כידיד בית המשפט בעתירה נגד קיצוץ בתקציבי קבוצות כדורגל הנשים בליגת העל, והשתתפנו בדיון שהתקיים באוקטובר. העתירה תלויה ועומדת.

מנכ"לית האגודה עו"ד שרון אברהם-ויס ושחקניות הפועל באר שבע בכדורגל נשים בבית המשפט

- הגשנו יחד עם שדולת הנשים עתירת חופש מידע בעניין מדיניותה של עיריית בני ברק ביחס לדמויות נשים על שלטי חוצות מסחריים בתחומי העיר.
- עתרנו לבג"ץ נגד הבידוק המפלה באוטובוסים הנכנסים לבית החולים ברזילי באשקלון – מאבטחים דורשים רק מבעלי חזות ערבית להציג תעודה מזהה, ומורידים מהאוטובוס תושבי שטחים.
- עתרנו לבג"ץ נגד נוהגם של שוטרים לדרוש מאנשים להציג תעודת זהות ללא חשד קונקרטי נגדם – פרקטיקה שמופעלת לרוב על בסיס פרופיילינג כלפי אוכלוסיות מיעוט.
- במאי הגשנו התנגדות לטיטות תקנות שביקשו להתיר לרשויות מקומיות לגבות מתושבי חוץ תשלום בכניסה לפארקים עירוניים. באוגוסט הודיע שר הפנים כי לא יקדם את התקנות. בדצמבר ביקשנו להצטרף לתובענה ייצוגית שהוגשה נגד עיריית עפולה על כך שמנעה בקיץ את כניסתם של תושבי חוץ לפארק העירוני.

- חשפנו באמצעות טסטרים הפליה נגד ערבים בכניסה לבריכת חגור, כתבה בעניין שודרה בערוץ 2.
- המשכנו בפרויקט המעקב אחר יישומן של 16 המלצות מרכזיות בדוח ועדת פלמור למאבק בגזענות והפליה, בשיתוף עם המרכז להעצמת האזרח והסדנא לידע ציבורי. בין היתר פיתחנו במסגרת הפרויקט פלטפורמה דיגיטלית חדשנית לטיפול בתלונות על הפליה וגזענות, שנכנסת לשלב הפיילוט.

זכויות אזרחיות ופוליטיות

הזכות לבחור ולהיבחר

לקראת הבחירות בספטמבר הגשנו ליו"ר ועדת הבחירות את [עמדתנו](#) בעניין כוונתם של פעילי הליכוד להציב מצלמות בקלפי. טענו שאין לאפשר צילום בקלפי, ושאי אפשר להתעלם מכך שהמהלך מכוון בעיקר כלפי האוכלוסייה הערבית, ונועד להלך אימים על אזרחים המבקשים לממש את זכותם הדמוקרטית להצביע בבחירות. יו"ר ועדת הבחירות פסק, בהתאם לעמדתנו ולעמדת ארגונים אחרים, כי אין לאפשר למשקיפים מטעם המפלגות לצלם או להקליט את המתרחש במתחם הקלפי. בהמשך פעלנו גם נגד הצעת חוק שביקשה הממשלה לקדם ערב הבחירות במטרה להתיר את הצילום. ההצעה לא זכתה לרוב בכנסת. בעקבות [פנייתנו](#) ליו"ר ועדת הבחירות בוטלה גם הדרישה לשירות צבאי כתנאי קבלה לתפקיד מפקח/ת בבחירות – דרישה מפלה שהדירה בעיקר חרדים וערבים.

חופש הביטוי והמחאה

בית המשפט המחוזי [קיבל](#) תובענה שהגשנו נגד אוניברסיטת תל אביב, בשם **סטודנטים שנדרשו לממן אבטחה מוגברת בכנס שקיימו בקמפוס עם אורחים מארגון "שוברים שתיקה"**, בשל חששה של האוניברסיטה מפני תקריות אלימות. בתביעה טענו שהאוניברסיטה קובעת "תג מחיר" על חופש הביטוי, ובפרט על דעות החורגות מהקונצנזוס, ונותנת פרס לבריונות ולחוסר סובלנות. בית המשפט קיבל את טענותינו, והדגיש כי המחויבות לחופש הביטוי היא עניין יסודי באקדמיה. הוא קבע שאם האוניברסיטה רוצה לדרוש תשלום ממארגני הפגנות ואירועים עליה לקבוע זאת במפורש בתקנון שלה, ושכל מקרה אסור לה לגבות תשלום רב יותר עבור אירוע שנוי במחלוקת.

- בית המשפט לעניינים מינהליים בחיפה קיבל [עתירה](#) שהגשנו, ופסל את החלטתו של ראש עיריית אום אלפחם לבטל את הופעתו של הראפר תאמר נפאר בעיר.
- המשכנו לנהל את [הערעור](#) בעניין סמכותם של ראשי עיריות להתערב בתכנים האמנותיים המוצגים במוסדות תרבות ("פרשת מק'ישו").
- בעקבות פנייתנו הבהירה המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, כי לשרת התרבות ולראש עיריית מעלות תרשיחא אין סמכות לבטל את הקרנת הסרט "לאה צמל, עורכת דין" בפסטיבל דוקאביב בעיר.
- [פנינו](#) לאוניברסיטת בר אילן, שביקשה לנקוט בצעדים משמעותיים נגד מרצה שכפר בכך שיגאל עמיר רצח את ראש הממשלה יצחק רבין. בסופו של דבר לא ננקטו צעדים נגד המרצה.
- סייענו למארגנים של מצעדי הגאווה [בבת ים](#) ו**בנתניה** לקבל היתרים ולבטל תנאים דרקוניים של המשטרה, שאיימו לבטל את האירועים.
- במסגרת [פרויקט דוקורייטס](#) המשכנו לסייע למפגינות/ות ולמארגני/ות אירועי מחאה, וקיימנו הכשרות לפעילים/ות ולמפגינים/ות על חופש הביטוי והמחאה, תביעות השתקה, אבטחה דיגיטלית וזכויות בעת מעצר.

- התחלנו בפרויקט משותף של מחלקת החינוך והמחלקה המשפטית – הרצאות וסדנאות למורים ולפרחי הוראה בעניין **חופש הביטוי של צוותי הוראה**.

זכויות אדם בעידן הדיגיטלי

- **הגשנו** ביחד עם עדאלה עתירה נגד מחלקת הסייבר בפרקליטות המדינה, בדרישה שתחדל לפנות לספקיות תוכן באינטרנט (פייסבוק, גוגל וכד') בבקשות להסרת תכנים.
- **הגשנו** בקשות לעיון בתיקים, שבמסגרתם הוצאו צווים לחסימת הגישה לאתרי אינטרנט, כדי לבדוק את יישומם של מנגנוני הפיקוח והבקרה הציבורית על **סמכותה של המדינה להטיל צנזורה על רשת האינטרנט**. ניהלנו דיונים, שבמהלכם קיבלנו חלק מהמידע שביקשנו.

זכויות בהליך הפלילי

בעקבות **עתירה** שניהלנו במשך כשנה וחצי, איפשר שירות בתי הסוהר (שב"ס) לאסירה טרנסג'נדרית להתחיל בתהליך **להתאמה מגדרית**. טרם הגשת העתירה התעלמו בשב"ס מבקשותיה של האסירה להתחיל את התהליך, ומצוקתה הנפשית הלכה וגברה. בעתירה דרשנו גם להעביר את האסירה לכלא הנשים נווה תרצה, ובלחץ בית המשפט היא הועברה לשם ביוני 2019. זוהי הפעם הראשונה שבה אסירה מתחילה את תהליך ההתאמה המגדרית בכלא.

- **הגשנו** בקשה לקיים דיון נוסף בפסק דין שדחה את עתירתנו לאפשר לאסירים לקבל **ביקורי משפחות** בשבת. הבקשה נדחתה.
- **עתרנו** לבג"ץ נגד החלטה של המחלקה לחקירות שוטרים **לסגור תיק נגד שוטר** שמשך בזקנו של חרדי אזוק ואחר כך מילא נגדו דוח שקרי על תקיפת שוטר.
- הופענו בהרחבה **בסדרת כתבות** בחדשות 13 בנושא **השימוש בטייזר** על ידי שוטרים.

זכויות האדם בשטחים הכבושים

הגדה המערבית ורצועת עזה

- בעקבות פרסום על אירוע שבו חיילים ישראלים **התחזו לעובדי סיוע הומניטרי** במהלך פעילות מודיעינית ברצועת עזה, **פנינו** לפרקליט הצבאי הראשי. ביקשנו שיבהיר לצבא שהתחזות כזו מסכנת את עובדי הארגונים ההומניטריים, ועלולה גם לגרום לתושבי עזה להימנע מלפנות לסיוע אם יזדקקו לו.
- **פנינו** בשם מספר ארגוני זכויות אדם למפקד פיקוד המרכז, בדרישה לתת לפלסטינים הגנה מלאה מפני **פגיעה בגופם וברכושם** על ידי מתנחלים בתקופת מסיק הזיתים.
- **פנינו** לפרקליט הצבאי הראשי בדרישה שיוורה על פתיחת חקירה פלילית, בעקבות **הריגתם של תשעה בני משפחה** בהפצצה של חיל האוויר ברצועת עזה.
- יחד עם ארגונים עמיתים, **פרסמנו** הודעה נגד ההחלטה לגרש מישראל את **פעיל זכויות האדם** עומר שאקר, **וגינינו** את פשיטת הצבא על משרדי **הארגון הפלסטיני א-דאמיר**, המגן על זכויות אסירים.
- פרסמנו מגוון **מאמרי דעה** בתקשורת, בין היתר בעניין ההצעה **לספח את בקעת הירדן, מעצרים מינהליים, החקיקה הישירה של הכנסת על השטחים הכבושים** ו**הוראות הפתיחה באש** באזור גדר הגבול עם עזה (שעליו גם **הגיב** הפרקליט הצבאי הראשי ב-ynet).

מאז יוני 2019 מפעילה המשטרה מדיניות של "יד קשה" בשכונת עיסאווייה שבירושלים המזרחית. מדיניות זו כוללת בין היתר פטרולים ברחובות, פשיטות לילות, ביצוע מעצרים, שרבים מהם מתבררים כמעצרי שווא, חסימת כבישים, סגירת חנויות וחלוקת דוחות שיטתית בגין זוטות. אנו נמצאים בקשר שוטף עם התושבים, עוקבים באופן צמוד אחר המתרחש שם ומתערבים במידת הצורך. ביולי [פנינו](#) אל מפקד מחוז ירושלים בדרישה לרסן את התנהלות המשטרה בשכונה. טענו כי מדיניות זו נועדה להרתיע ולהלך אימים, מהווה ענישה קולקטיבית פסולה ואך מלבה את המתח ומובילה להסלמה. בנובמבר [פנינו](#) ליועץ המשפטי לממשלה בבקשה שיבחן את התנהלות המשטרה בעיסאווייה ופעל לריסונה. נוסף על כך הגשנו שתי תלונות למח"ש בשם שני תושבים בעקבות אירוע קשה של אלימות משטרתית.

- [עתרנו](#) לבית המשפט המחוזי בירושלים בשםם של 27 תושבי סילוואן, נגד החלטתה של העירייה לתת שמות של רבנים יהודים לסמטאות בשכונה.
- בעקבות [פנייתנו](#) למפקד מחוז ירושלים במשטרה, ניתנה קדימות להסעות תלמידים במחסום מחנה פליטים שועפט, במיוחד בשעות הבוקר העמוסות.
- המשכנו לעקוב אחר יישום התוכנית להשלמת פתיחתם של סניפי דואר ומרכזי חלוקה בשכונות הפלסטיניות בירושלים המזרחית – תוצאה של [עתירה](#) שהגשנו לפני כעשור.

עובד השטח של האגודה בדיון עם תושבי סילוואן בעניין שינוי שמות הרחובות

- המשכנו לנהל את [עתירתנו](#) בעניין אספקת מים לשכונות שמעבר לחומת ההפרדה. בתקופת הדיווח הותקנה משאבה חדשה, ולחץ המים בראס ח'מיס השתפר.
- פנינו, יחד עם ארגון העובדים מען, אל מנהלי לשכות התעסוקה [בוואדי ג'וז](#) ו**במערב העיר**, בעניין בעיות במתן שירותים לתושבי ירושלים המזרחית.
- המשכנו לנהל את [עתירתנו](#) בדרישה לאפשר לתושבי ירושלים המזרחית לקבל שירותי מרשם אוכלוסין בכל לשכה של משרד הפנים, כמו כל תושב, ולא רק בזו שבירושלים.
- פנינו אל משרד התחבורה ודרשנו שיישם את תוכנית החומש, אשר לפיה עד לשנת 2020 יוכלו נוסעים להשתמש בכרטיס הרב-קו בכל אמצעי התחבורה הציבורית בירושלים המזרחית.

מבקשי מקלט

ביולי [עתרנו](#) לבית המשפט לעניינים מינהליים בשםם של 129 ילדים מבקשי מקלט ומהגרים תושבי פתח תקוה, נגד עיריית פתח תקוה ומשרד החינוך. העתירה הוגשה בעקבות **סירובה של העירייה לרשום למוסדות החינוך בעיר ילדים שאינם אזרחים ותושבים ישראלים**, ובפרט ילדים של מבקשי מקלט יוצאי אריתריאה, ונגד קיומם של גני ילדים נפרדים לאוכלוסיית הזרים בעיר. לנוכח הערות בית המשפט הודיעה העירייה כי תפתח את הרישום לילדיהם של מבקשי המקלט והזרים, והעתירה נמחקה. כשהעירייה נמנעה מלשבץ חלק מהילדים הגשנו בקשה לפי פקודת ביזיון בית המשפט. הבקשה התקבלה וכל הילדים נרשמו למוסדות חינוך.

- המשכנו לנהל את [העתירה](#) שהגשנו עם ארגונים עמיתים נגד "קרן הפיקדון", שמטרתה לעודד את מבקשי המקלט לעזוב את ישראל על ידי גריעה מהכנסתם.

הסדרת מעמד

בספטמבר קיבל בית המשפט המחוזי בתל אביב [ערעור](#) שהגשנו בשם אזרחית ישראל ובן זוגה, מבקש מקלט מסודן. בית המשפט הורה לרשות האוכלוסין וההגירה להמשיך בהליך להסדרת מעמדו של בן הזוג, גם בלי שיציג מסמכים משלטונות סודן. בפסק הדין עמד בית המשפט על **הקשיים שאיתם מתמודדים מבקשי מקלט בישראל**, ועל כך שהטיפול בבקשות מקלט מתעכב מזה שנים. עוד נפסק שיש **להתייחס לדיני ההגירה כאל דיני המשפחה החדשים**, ולכלול בהם שאלות הנוגעות לזכות לחיי משפחה, לזכות להורות ולטובת הילד. המדינה הגישה בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון, ואנו נערכים להשיב.

- אנו מוסיפים ללוות בני משפחה **בהליכים להסדרת מעמדם**, ובהם אם לקטין ישראלי, שהיתה בת זוג של אזרח ישראלי וחווה התעמרות, ובת של תושבת ירושלים המזרחית, שמעמדה נשלל משום שבו זוגה פלסטיני המתגורר בגדה. כמו כן אנו מלווים בהליכים להסדרת מעמדם מספר אנשים מחוסרי אזרחות.
- אנו ממשיכים [לייצג](#) בשיתוף עם עדאלה אזרח ישראלי שהורשע במעורבות בפיגוע, בהליך שהגיש נגדו שר הפנים לביטול אזרחותו.
- אנו פועלים מול הרשויות לגבי מספר היבטים בעייתיים בפעילותו של **בית הדין לעררים**. זהו טריבוטל הגירה מינהלי, הפועל במסגרת משרד המשפטים, ומשמש האינסטנציה הראשונה להשגה על החלטות בענייני הגירה ומעמד. בין היתר שבנו ופנינו בתקופת הדיווח למשרד המשפטים, בניסיון **למנוע מעורבות פוליטית** בהליך מינוי הדיינים לבית הדין.

מהגרי עבודה

- הגשנו בשיתוף עם קו לעובד שלוש עתירות חוקתיות בשם שלושה מהגרי עבודה. דרשנו לבטל את הסעיפים בחוק עובדים זרים, שמכוחם רשות האוכלוסין וההגירה **חילטה את כספי הזכויות הסוציאליות** (הפנסיה ופיצויי הפיטורין) שנצברו עבור העובדים, משום שלא יצאו מהארץ כשתוקף אשרותיהם פג.

פניות הציבור

מוקד פניות הציבור מטפל בפניות של אזרחים ותושבים ישראלים ושל אנשים חסרי מעמד השוהים בישראל, בנושאים מגוונים הקשורים לזכויות אדם. צוות היחידה כולל מנהלת, רכזת פניות בערבית ו-7 מתנדבות ומתנדבים, ומציע מענה בעברית, בערבית, באנגלית וברוסית.

מרבית הפניות בהן מטפל המוקד נוגעות להתמודדות של פרטים עם הפליה או עם פגיעה בזכויותיהם מצדן של רשויות המדינה ומוסדותיה או מצדן של גופים הפועלים מטעם המדינה ומחויבים להעניק שירותים לאזרח: רשויות הרווחה והביטוח הלאומי, משרד השיכון והחברות המשכנות בדיר הציבורי, משרד הפנים ובפרט רשות האוכלוסין וההגירה, חברות החשמל והמים, המשטרה, הרשויות המקומיות, ועוד.

מדי חודש מטפל מוקד פניות הציבור בכ-200 פניות. הצוות מספק לפונים מידע ראשוני, הכוונה וייעוץ. במקרים המתאימים (בתקופת הדיווח – ב-354 מקרים) מסייע הצוות לפונות ולפונים באמצעות תכתובת עם הרשויות או פתיחה בהליכים משפטיים. להלן מספר דוגמאות לפניות שטופלו בתקופת הדיווח.

ליווינו משפחה ממרכז הארץ, שנמלטה מביתה בעקבות איום של נקמת דם מצד משפחה אחרת. חרף האיום הממשי על חייהם, וגם לאחר ששניים מבני המשפחה הותקפו בנשק חם ונפצעו, המשטרה סירבה לספק להם הגנה בטענה שאין זה מתפקידה לספק אבטחה פרטית. בעקבות התערבותנו הועברו בני המשפחה למקום מסתור זמני. לאחר שנאלצו לעזבו [עתרנו](#) לבג"ץ ודרשנו **למצוא למשפחה מקום מקלט בטוח וראוי למגורים**. בדיון ביקשו השופטים מהמשטרה לעדכן תוך שבועיים על ההתקדמות במציאת פתרון למשפחה. השופטים גם הבהירו שהתיק הציף בעיה עקרונית, והורו למדינה להציג בתוך שלושה חודשים תוכנית ל**סיוע למאוימים על רקע פלילי**.

- טיפלו בהצלחה בלמעלה מ-20 פניות בנושא זכאות ל**דירור ציבורי** ותנאי מחייה ראויים בדירור הציבורי, ובנושא **סיוע בשכר דירה**.
- טיפלו בעשרות פניות של אזרחים **שנותקו מחשמל בשל חובות**, ובהם קשישים, משפחות ברוכות ילדים, וכן נכים וחולים הנזקקים לשימוש קבוע במכשור רפואי חשמלי. ברוב המקרים של המקרים הצלחנו להביא לציבור מחודש של החשמל לבתיהם.
- בעקבות טיפולנו התאפשר קיומם של **מצעדי גאווה** בבתי ים ובנתניה (ראו לעיל, תחת "חופש הביטוי והמחאה").
- סייענו לשני אזרחים פלסטינים שנמלטו לישראל בשל איומים על חייהם על רקע **נטייתם המינית**, לקבל היתרי שהייה בישראל.
- סייענו לאם חרדית שבתה לא התקבלה לבית הספר שבו ביקשה ללמוד, על רקע **מוצאה המזרחי**. בעקבות התערבותנו בית הספר חזר בו מהסירוב לרשום את הילדה ללימודים.

חינוך לזכויות אדם

מחלקת החינוך פועלת לקידום חינוך לערכי זכויות אדם ודמוקרטיה, ולקידום החינוך נגד גזענות. אנו פועלים במערכת החינוך ובמוסדות להכשרת מורים (מכללות ובתי ספר לחינוך באוניברסיטאות) בחברה היהודית ובחברה הערבית בישראל. הפעילות מתבצעת בשתי שפות על ידי נשות ואנשי חינוך יהודים/ות וערבים/ות שעובדים ביחד.

הכשרות, סדנאות וקורסים

- בתקופת הדיווח קיימנו פעילות ענפה **בבתי ספר ובמכללות להכשרת מורים**. העברנו סדנאות הכשרה והרצאות בנושא חינוך לזכויות אדם וחינוך נגד גזענות לסטודנטים ולמרצים במכללות

אלקאסמי, סמינר הקיבוצים, מכללת קיי בבאר שבע, מכללת רופין, מכללת אורנים ומכללת בית ברל. כמו כן התחלנו בסדרת מפגשים עם סטודנטים הלומדים לתעודת הוראה באוניברסיטת תל אביב.

- העברנו סדנאות בנושא **חינוך נגד גזענות** והתמודדות עם גזענות בכיתה לעובדות האגף להעצמה חינוכית של עיריית חיפה. כמו כן התחלנו בהשתלמות של 10 מפגשים בנושא חינוך אזרחי למורות/ים בבית ספר ברמלה. מטרת ההכשרה ליצור מחויבות לחינוך נגד גזענות בקרב סגל המורות/ים, ולהקנות להם כלים פדגוגיים לעשות זאת.
- **הקורס האקדמי** שהעבירה האגודה בשלוש השנים האחרונות באוניברסיטת חיפה בנושא **חינוך נגד גזענות** עבר לשלב ההטמעה, ובשנת הלימודים הנוכחית (2019-2020) הוא מועבר על ידי מרצה מתוך הסגל האקדמי של האוניברסיטה.
- במסגרת פרויקט **המשפט הבינלאומי ההומניטרי** של האגודה אנו מקיימים תוכנית הדרכה בחמש **מכינות קדם-צבאיות**, לכ-150 חניכים. בקורס בן 10 מפגשים מתוודעים החניכים לרעיונות של זכויות אדם, בוחנים סוגיות הקשורות בזכויות האדם ובערכי הדמוקרטיה בהקשר של מדינת ישראל והחברה הישראלית, ומקבלים רקע רעיוני, אינפורמטיבי ומשפטי בנוגע למצב זכויות האדם בשטחים הכבושים.
- זו השנה הרביעית שאנו מקיימים **קורס לקולנוענים צעירים** לתלמידי/ות תיכון, בשיתוף עם עיריית תל אביב. סרטו של אחד המשתתפים התקבל השנה **לפסטיבל סרטי נוער בינלאומי**. זהו הישג גדול לפרויקט וחותרמת איכות לסרטים ולתהליך שעוברים התלמידים/ות המשתתפים בו.
- המשכנו להעניק **ייעוץ וליווי** לנשות ולאנשי חינוך בגיבוש פעילויות ותכניות חינוכיות בנושא זכויות אדם ומאבק בגזענות.

כנסים יומי עיון

- לציון יום זכויות האדם הבינלאומי קיימנו יום עיון במכללת קיי להכשרת מורים בנושא **זכויות ילדים**, ובפרט זכותם הבסיסית לביטחון ולהגנה. ביום העיון השתתפו למעלה מ-250 סטודנטיות/ים לחינוך ולהוראה, יהודיות ובדואיות.

יום העיון במכללת קיי

- השתתפנו ב"שבוע פוליטי" במכללת אורנים, והעברנו הרצאה לסטודנטים ללימודי מנהיגות חינוכית-אזרחית בנושא **חופש הביטוי של מורים**.

- השתתפו ביום עיון של המרכז האקדמי רופין בנושא השלכותיה של תופעת הגזענות על החברה בישראל.

תכנים פדגוגיים

לקראת יום זכויות האדם הבינלאומי פיתחנו עבור מורות/ים ונשות חינוך [ערכת פעילות](#) בעברית ובערבית בנושא הזכות לחשמל ולמים. המסר המרכזי של מערך השיעור הוא שמים וחשמל אינם מותרות אלא זכויות יסוד, משאבים ציבוריים השייכים לכולנו, וחיוניים למימוש הזכות לקיום בכבוד, הזכות לבריאות ולפעמים אף הזכות לחיים. ערכת הפעילות מציעה אפשרויות ללמידה ולדיון דרך סרטונים, אמצעים אינטראקטיביים וכלים שיתופיים, במטרה לקרב את הנושא של זכויות האדם לחיי בני הנוער.

- אנו ממשיכים בשיתוף הפעולה ארוך השנים עם המטה לחינוך אזרחי וחיים משותפים במשרד החינוך. במסגרת הפרויקט המשותף, אליו חברו השנה גם מט"ח ומרכז מורשת בגין, הפקנו

לכבוד יום זכויות האדם הבינלאומי [כרזה דיגיטלית](#) בנושא זכויות חברתיות. הכרזה הופצה לכל בתי הספר בארץ בליווי ערכה חינוכית שמציעה פעילויות מגוונות לפי הזכויות השונות, המותאמות לתלמידי בתי הספר היסודיים ולכיתות הגבוהות.

- "הסדנא" - אתר מחלקת החינוך [בעברית](#) ובערבית, כולל מאגר של חומרים רבים בנושא חינוך לדמוקרטיה

ולזכויות אדם וחינוך נגד גזענות. האתר מתעדכן באופן שוטף במערכי שיעור על זכויות שונות, בפוסטים על נושאים שעל סדר היום הציבורי, ובמידע על פרויקטים של המחלקה ועל כנסים ואירועים שהאגודה שותפה להם. כמו כן אנו מפיצים ניוזלטרים בעברית ובערבית לאלפי נשות ואנשי חינוך. בתקופת הדיווח גלשו במוצע בחודש כ-1,329 איש/ה באתר הסדנא בעברית, וכ-1,808 באתר בערבית.

מפגש הפורום עם חבר הכנסת לשעבר דב חנין

קידום מדיניות

- פורום חינוך לזכויות אדם שהקמנו באפריל ביוסס את פעילותו והרחיב את שורותיו בתקופת הדיווח. הפורום נועד להוות מרחב של למידה, שיתוף ואקטיביזם לנשות ולאנשי חינוך בנושאים הקשורים בחינוך לזכויות אדם, אקטיביזם חינוכי, פדגוגיה ביקורתית ומאבק בגזענות. בקבוצת

הווסטאפ הפעילה של הפורום חברים עשרות מורות ומורים. חברי הפורום נפגשים עם עיתונאים וכתבי חינוך, ויוזמים כתיבת מאמרי דעה, ניירות עמדה והודעות לתקשורת על סוגיות חינוכיות שעל סדר היום. לציון יום זכויות האדם הבינלאומי יזמנו מפגשים מיוחדים של הפורום עם ד"ר חנה ספרן ועם חבר הכנסת לשעבר דב חנין.

- כ-100 מחברי פורום מורים לאזרחות בחברה הערבית שהקימה האגודה השתתפו במפגש שנערך בשיתוף עם ועדת המעקב לענייני החינוך הערבי. במפגש נדונו נושאים אקטואליים, ובהם השלכות חוק הלאום על האזרחים הערבים, הוראתו במסגרת תוכנית הלימודים החדשה של משרד החינוך, וסוגיית האלימות בחברה הערבית.

הצוות הציבורי של האגודה פועל לייצר דיון ולהעלות למודעות הציבורית נושאים הנוגעים לזכויות האדם בישראל ובשטחים הכבושים, להנגישם ולספק מידע לציבור, ולהשפיע על קובעי המדיניות. זאת באמצעות מגוון כלים, ובהם קידום מדיניות מול הכנסת, הממשלה ורשויות נוספות, עבודה מול התקשורת, ברשתות החברתיות ובאתר אינטרנט, אירועים ציבוריים וקמפיינים.

קידום מדיניות

החל מינואר 2019 הכנסת נמצאת בפגרת בחירות, ומערכות בחירות מתקיימות זו אחר זו. התאמנו את פעילות קידום המדיניות שלנו למציאות זאת. בשגרה, פעילות זו כוללת פגישות עבודה שוטפות עם חברות וחברי כנסת, שרים ופקידי ממשל בכירים בקשר עם מדיניות וחקיקה שעל הפרק ושאונו מבקשים לקדם, הגשת ניירות עמדה והשתתפות בדיונים בוועדות הכנסת. בתקופת הפגרה והבחירות הדגש עבר לקשר עם המועמדות והמועמדים שתכליתו לקדם תכנים ועמדות שהאגודה מובילה, ושהם קריטיים לדמוקרטיה ולזכויות אדם בעת הזאת.

הפצנו למועמדים [עשרה ניירות עמדה](#) בנושאים מרכזיים, ובהם צמצום המרחב הדמוקרטי, חיזוק מערכת הבריאות הציבורית, צמצום פערים בחינוך, זכויות עובדות ועובדים, קיום בכבוד וסיוע לחייבים לצאת מעוני, ביטול חוק הלאום וקידום זכויות המיעוט הערבי, וזכויות הפלסטינים בגדה המערבית. בפגישותינו עם מועמדים מרכזיים ועם צוותיהם לקראת הבחירות הדגשנו במיוחד את הסכנה של **צמצום המרחב הדמוקרטי**, ובפרט הניסיונות לפגוע במעמד בית המשפט העליון ובפעילות של ארגונים, והמשך "הסיפוח השקט" באמצעות חקיקה ישירה של הכנסת על השטחים הכבושים. העלינו לאתר האגודה מסמכי "שאלות ותשובות" שמבקשים להנגיש את הנושאים הללו גם לציבור הרחב (למשל – [פסקת ההתגברות](#), [חקיקה של הכנסת על השטחים](#)).

טיפלנו בשני נושאים קונקרטיים שעלו בקשר עם הבחירות – הצבת מצלמות בקלפיות (ראו לעיל, תחת "זכויות אזרחיות ופוליטיות"), והיישום של חוק 15v. המשכנו לקדם את יישום דוח פלמור, ועמדנו בקשר עם קובעי המדיניות במשרד המשפטים וביחידה למאבק בגזענות כדי לדון בנוהלי המשטרה, במצלמות גוף לשוטרים ובאפליה במבחני מיון שונים (במערכת הרווחה, בצבא ועוד). נושאים נוספים שבהם עסקנו בתקופת הדיווח: חובות אסירים, קידום יעדי פיתוח בר-קיימא של האו"ם, שיתוף נציג חברתי בוועדות התכנון.

תקשורת

בחודשי הדיווח זכתה האגודה לכ-275 אזכורים מגוונים בטלוויזיה, ברדיו, בעיתונים ובאתרי האינטרנט בעברית, בערבית ובאנגלית, ובכלל זה דיווחים חדשותיים על פעילות האגודה ותגובותינו על נושאים שעל סדר היום הציבורי. חברות וחברי צוות האגודה התראינו לכלי תקשורת בארץ ובעולם ופרסמו מאמרי דעה.

בין נושאי הדברור המרכזיים **בעברית**: רישום ילדי פליטים למוסדות חינוך בפתח תקוה; שוויון לנשים בספורט; חופש הביטוי; ניתוקי חשמל לחייבים; אפליית אזרחים ערבים; סיפוח הבקעה; שיטור-יתר בעיסאווייה. בין נושאי הדברור המרכזיים **בערבית**: ירושלים המזרחית, ובפרט שמות הרחובות בסילוואן; חופש הביטוי האמנותי, ובפרט ההופעה של תאמר נאפר באום אלפחם; שביבת בתי הספר במועצה האזורית אלקסום; יום זכויות האדם.

מקרה בולט מתקופת הדיווח המדגים את האפקטיביות של תגובה מהירה ושל תזמון נכון כדי למקסם את ההשפעה של הפעילות התקשורתית: [פנייתנו](#) לאוניברסיטת בר אילן בנוגע לד"ר מרדכי קידר יצרה תהודה רבה, ולבסוף האוניברסיטה לא נקטה נגדו צעדים משמעותיים.

ביום זכויות האדם הבינלאומי, ה-10 בדצמבר, השקנו את [הפודקאסט של האגודה - "כי לא כל הזכויות שמורות"](#), ושדרנו את הפרק הראשון, שעסק בזכות לקיום בכבוד. מטרת הפודקאסט להאיר היבטים שונים של של זכויות האדם בהקשר אקטואלי. הפודקאסט הופץ בניזולטר ובפייסבוק ועלה לאפליקציות הפודקאסטים הפופולריות.

בחודשי הדיווח המשכנו להיות פעילים מאוד ברשתות החברתיות ובפלטפורמות אינטרנטיות שונות. בפייסבוק פרסמנו כמעט 200 פוסטים בדף שלנו [בעברית](#) ועשרות פוסטים בדפים [בערבית](#) ו**באנגלית**, במגוון נושאים שבהם האגודה מטפלת. כמו כן ניהלנו קמפיינים שבהם הפעילות בפייסבוק הייתה כלי מרכזי (ראו להלן תחת "קמפיינים").

כתוצאה מהפעילות האינטנסיבית נמשכה העלייה במספר האוהדים שלנו בפייסבוק, ובאינטראקציה שמקבלים התכנים שלנו. נכון לסוף חודש דצמבר 2019, דפי הפייסבוק של האגודה עומדים על כ-98,000 עוקבים בעברית, 25,943 בערבית ו-30,000 באנגלית. להלן כמה דוגמאות לפוסטים שזכו לחשיפה גבוהה בתקופת הדיווח. [עברית](#) (עשרות אלפי חשיפות ואלפי מעורבויות (לייקים, שיתופים ותגובות)): [אפליה בכניסה לפארק העירוני בעפולה, פגיעה בזכותם של ילדי מבקשי מקלט לחינוך, אלימות משטרתית כלפי הקהילה האתיופית, הסתה של ראש הממשלה נגד ערבים אזרחי ישראל](#). [בערבית](#) הפוסטים הנצפים ביותר היו בנושא הפגיעה בזכויותיהם של תושבי ירושלים המזרחית (למשל, [עובדות ונתונים, מתן שמות יהודיים לרחובות בסילוואן, אלימות משטרה בעיסאווייה, הריסות בתים, שירותים בלשכת התעסוקה](#)) ושל הפלסטינים בשטחים הכבושים (למשל [סרטון הסברה על חוק ההסדרה, אלימות מתנחלים בתקופת המסיק](#)).

[אתר האגודה](#) בעברית, בערבית ובאנגלית מתעדכן מדי יום במידע שוטף על דיונים בבתי המשפט, עבודת הכנסת, פעילות האגודה ומידע על זכויות. מלבד עדכון שוטף של האתר העלינו בתקופת הדיווח מגוון דפי מידע ופרסומים בעברית, ערבית ואנגלית, ובהם: שאלות ותשובות על [פסקת ההתגברות](#), על [הדרת נשים](#) ועל [הזכות לחשמל](#), דף נתונים על [אפליית התושבים בירושלים המזרחית](#), ומסמך לציון יום זכויות האדם – [20 הצעות חוק לכנסת החדשה](#). לצד האתר החדש, שעלה לאוויר באוקטובר 2018, האתר הישן נשאר באוויר כארכיון משפטי. מספר הגולשים באתר החדש + הישן בחודשים יולי-דצמבר 2019 (ממוצע חודשי): ערבית – 9,837, ערבית – 1,859, אנגלית – 1,231. כמו כן נרשמו בתקופה זו סך של 2,667 גולשים במיני-סייטים של האגודה, ו-2,875 גולשים/ות באתר דוקורייטס.

בטוויטר עומד מספר העוקבים על כ-21,200 [בעברית](#) וכ-3,980 [באנגלית](#).

[לערץ היוטיוב של האגודה](#) מועלים סרטונים בקביעות. נכון לדצמבר 2019 רשומים כ-6,000 מנויים לערוץ, וסך הצפיות בכל הסרטונים עומד על 4,858,296.

[ניזולטר האגודה](#) נשלח אחת לשבועיים לכ-15,000 מנויים בערבית ולכ-3,500 מנויים באנגלית.

קמפיינים

ביולי פתחנו בקמפיין ציבורי בעברית ובערבית תחת הכותרת "חשמל זה לא מותרות – זה זכות אדם". הקמפיין מלווה את העתירה שהגשנו לבג"ץ נגד ניתוקי חשמל לאנשים שצברו חוב (ראו לעיל תחת "זכויות חברתיות"), ומטרתו למצב את הזכות לחשמל כזכות אדם בסיסית, הנדרשת לצורך קיום אנושי בכבוד. השלב הראשון כלל [סרטון](#) שעלה לעמוד הפייסבוק שלנו, מאמרי דעה בתקשורת ו**דף שאלות ותשובות** באתר, והקמפיין ימשיך ב-2020.

• **מכפילים תרומות – מכפילים הישגים:** קמפיין גיוס התרומות השנתי לאגודה עלה בעברית, בערבית ובאנגלית בתחילת חודש דצמבר. לצורך הקמפיין הופקו כמה סרטונים: [קדימון](#) שבו הופיעו עובדות האגודה, [סרטון ראשי](#) שבו הופיעה מנכ"לית האגודה, וסרטונים בהשתתפות

השחקנית מירא עווד והשף **ארז קומרובסקי**. הסרטונים הופצו בניוזלטר ובווטסאפ, הועלו לדרך הקמפיין ולעמודי הפייסבוק של האגודה וזכו לצפיות רבות.

האגודה לזכויות האזרח בישראל

מכפילים הישגים | نضاعف | Double Impact |
الإتجازات

- **עיגול לטובה:** קמפיין גיוס לפורמט המאפשר לתרום לאגודה סכום קטן מהאשראי כל חודש. הקמפיין, שבו השתתפה עובדת האגודה, הופץ בקיץ וביקש לשדר אווירה קלילה וכיפית.

אירועים

- **"אזרחים ללא מען":** ביוני היינו שותפים להפקת תערוכת צילומים של הצלמת עדי סגל, בנושא יישובים בדווים לא מוכרים בגליל. התערוכה, שהוצגה בנצרת, הציגה את בעיית הכפרים הלא מוכרים בגליל ואת אורח החיים הבדווי שתושביהם עדיין מקיימים, וחשפה פן חדש של התרבות הבדווית. שותפים להפקה: דוגרינט - האתר חברתי של תושבי הגליל, עמותת במקום - מתכננים למען זכויות תכנון ואגודת הגליל.

אירוע "פצעים פתוחים" ברחבת הבימה

- **"פצעים פתוחים":** באוגוסט ערכנו ברחבת הבימה בתל אביב אירוע מחאה נגד שימוש בכלי נשק מסוכנים כאמצעים לפיזור הפגנות. באירוע, שהפיקה הצלמת טלי מאייר, הוצגה תערוכת פורטרטים של נפגעים מרחבי העולם, הוקרנו סרטונים על הנפגעים, ואנשים מרחבי הארץ שנפגעו מ אלימות שוטרים ומנשק לפיזור הפגנות השמיעו עדויות. האירוע היה מיוחד במינו ונוצרו בו חיבורים בין מאבקים, שבדר"כ פועלים במנותק: חרדים, פלסטינים, פעילי דיור ציבורי, יוצאי אתיופיה, צלמי עיתונות עצמאית ופעילים חברתיים. התערוכה והסרטונים הוצגו גם בפסטיבל סולידריות שנערך בסינמטק תל אביב בדצמבר לציון יום זכויות האדם הבינלאומי.
- ערכנו בנצרת הקרנה של הסרט "לאה צמל, עורכת דין", בליווי הסבר על עבודתה של האגודה בנושא **חופש הביטוי האמנותי**, ובפרט על מאבקנו בניסיונות הצנזורה של שרת התרבות. **כתבה** על האירוע שודרה בערוץ "מוסאווא" המקומי בערבית.